

STEDELIJKE REGIO BREDAS – TILBURG
SAMENWERKINGSAFSPRAKEN

Inleiding

Sinds 2021 werken negentien gemeenten, drie waterschappen en de provincie Noord-Brabant samen aan de opgaven in het ruimtelijk domein in de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT).

De gemeenten die de SRBT vormen zijn Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Tilburg, Waalwijk en Zundert. Zij werken samen vanuit de GR Regio Hart van Brabant en de in oprichting zijnde samenwerking De Baronie. De betrokken waterschappen zijn Brabantse Delta, De Dommel, Aa en Maas¹ en Rivierenland²

Deze samenwerking heeft in 2023 geresulteerd in een ontwikkelstrategie waarin een gezamenlijk toekomstperspectief op ontwikkelingen in de stedelijke regio Breda-Tilburg is verwoord. In de ontwikkelstrategie zijn – nadat de opgaven zijn neergezet – ontwikkelprincipes geformuleerd. Vervolgens is de inzet van de stedelijke regio toegelicht en is de ontwikkelrichting van de SRBT beschreven (het wat). Tot slot is aandacht besteed aan de aanpak (het hoe). Met het beschrijven van de beoogde vervolgaanpak en implementatie van de ontwikkelstrategie wordt de basis gelegd voor een Uitvoeringsagenda SRBT 2030, die in 2025 e.v. nader uitgewerkt wordt.

Onderdeel van de aanpak is het organiseren van besluit- en uitvoeringskracht SRBT. Met deze samenwerkingsafspraken wordt (deels) invulling gegeven aan dat onderdeel waarbij de volgende uitgangspunten van toepassing zijn:

1. *De SRBT samenwerking moet leiden tot beter overleg, en niet tot méér overleg(tafels).*
Waarbij de kracht van bestaande tafels binnen Baronie en Hart van Brabant wordt gebruik en geoptimaliseerd. Daar waar nodig vindt herschikking plaats.
2. *Inhoud en reikwijdte van de opgave bepaalt de schaal, maat en intensiteit van de samenwerking.*
Met dit uitgangspunt in het achterhoofd wordt de SRBT-agenda bepaald. Waarbij de focus voornamelijk ligt op strategische vraagstukken in het ruimtelijk-economisch domein.
3. *Strategische afstemming met provincie en rijk en tussen de SRBT-partners onderling op ruimtelijk-economisch domein zijn onderwerpen voor de SRBT-tafel.*
4. *De SRBT maakt gebruik van de bestaande structuren binnen Hart van Brabant en de Baronie³.*
In relatie tot de SRBT dient de samenwerking binnen Baronie en Hart van Brabant twee doelen:
 - a. De doorvertaling van de SRBT-ontwikkelstrategie en uitvoeringsagenda naar de regio's;
 - b. Het leveren van input voor het gesprek op de SRBT-tafel.

De SRBT is en blijft vooralsnog een lichte netwerksamenwerking. De afspraken om de samenwerking binnen SRBT-verband goed te laten functioneren worden in deze samenwerkingsafspraken vastgelegd. De inhoudelijke afspraken en kaders worden gevat in de Uitvoeringsagenda SRBT 2030.

Deze samenwerkingsafspraken zijn nader toegelicht in het document: Hoe bouwen we samen aan het goede nest? Het organiseren van de SRBT-samenwerking (BO SRBT, 20 maart 2025).

¹ Vanwege de beperkte geografische oriëntatie is waterschap Aa en Maas agendalid en laten zij zich vertegenwoordigen door de andere waterschappen.

² Vanwege de beperkte geografische oriëntatie (enkel gemeente Altena) is waterschap Rivierenland agendalid. Ze laten zich niet laten vertegenwoordigen door een ander waterschap.

³ In tegenstelling tot de situatie binnen Hart van Brabant, zijn de waterschappen (nog) niet verbonden aan de Baronie.

A. Samenwerking

Afspraak 1 - Doel van de samenwerking

1. Met het vaststellen van de ontwikkelstrategie SRBT zijn de kaders van de samenwerking binnen SRBT vastgesteld. Deelnemende gemeenten, waterschappen en de provincie⁴ handelen binnen deze kaders.
2. De ontwikkelstrategie wordt beschouwd als leidraad voor lokale en regionale ambities en opgaven. Deelnemende partijen houden bij de ontwikkeling van gemeentelijk-, provinciaal en waterschapsbeleid rekening met afspraken zoals binnen SRBT-verband gemaakt.
3. Deze samenwerkingsafspraken beogen geen overheveling van taken en bevoegdheden naar dit regionale samenwerkingsverband.
4. Binnen de samenwerking worden voorstellen aan colleges, dagelijks besturen van waterschappen, gedeputeerden staten, gemeenteraden, algemene besturen van waterschappen en provinciale staten gezamenlijk en eenduidig voorbereid en gelijktijdig verzonden.

Afspraak 2 - Betrokkenheid gemeenteraden, besturen waterschappen en provinciale staten

1. De primaire verantwoordelijkheid voor het betrekken van gemeenteraden, besturen van waterschappen en provinciale staten ligt bij respectievelijk het college, het dagelijks bestuur van de waterschappen en gedeputeerde staten.
2. Gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van de waterschappen krijgen met enige regelmaat schriftelijke informatie over de stand van zaken binnen de SRBT-samenwerking. Dit wordt zoveel als mogelijk gekoppeld aan de momenten waarop raden geïnformeerd worden over/door Hart van Brabant en Baronie.
3. Aan het begin van de bestuursperiode wordt een regiobrede bijeenkomst belegd om met de leden van gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van de waterschappen van gedachten te wisselen over de agenda voor de komende vier jaar.
4. De leden van gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van de waterschappen krijgen de mogelijkheid om actief deel te nemen aan het besluitvormingsproces. Dan gaat het om de grote beleidsvraagstukken en (deel)strategieën die voortvloeien uit de concept-ontwikkelstrategie. Idealiter worden deze onderwerpen aan het begin van de bestuursperiode geïnventariseerd, tijdens de onder afspraak 2 lid 3 beschreven bijeenkomst. Gezien de aard van de SRBT-samenwerking (collegeregelingen) geven de colleges in deze dossiers de raden de gelegenheid hun “wensen en bedenkingen” kenbaar te maken. Over het te doorlopen proces worden afspraken gemaakt met (een delegatie van de) griffies in SRBT-verband.
5. De Uitvoeringsagenda SRBT 2030 wordt opgedeeld in jaarprogramma's die ter informatie met gemeenteraden, besturen van de waterschappen en provinciale staten worden gedeeld. Op basis daarvan kunnen zij in gesprek met de eigen leden van de Bestuurlijke Integratie Tafel SRBT (zie afspraak 3).

B. Bestuurlijke inrichting

Afspraak 3 – Bestuurlijke Integratie Tafel SRBT (BIT SRBT)

1. Het BIT heeft een strategische en coördinerende functie.
2. Het BIT heeft in ieder geval als taak:
 - a. Beantwoorden van de integrale ruimtevraag (welke ontwikkeling landt waar in de regio)
 - b. Vaststellen van het jaarprogramma inclusief formuleren prioriteiten
 - c. Vaststellen en monitoren uitvoeringsagenda NOVEX Stedelijk Brabant
 - d. Vaststellen (bestuursopdrachten voor) integrale strategische visies en documenten alsmede voor uitvoeringsopdrachten.

⁴ Onderkend wordt dat provincie Noord-Brabant deelneemt als partner, maar daarnaast ook nog een rol heeft als toezichthouder.

- e. Bewaken van eenduidige communicatie richting gemeenteraden, algemene besturen van de waterschappen en provinciale staten.
- f. Strategische afstemming met provincie en rijk en tussen SRBT partners
- g. Vaststellen van de lobby-strategie
- 3. Het BIT wordt ondersteund door de ambtelijk opdrachtgever(s), de secretaris SRBT, desgewenst aangevuld met ambtelijk adviseurs van deelnemende organisaties.
- 4. Het BIT bestaat uit een portefeuillehouder binnen het ruimtelijk en/of economisch domein, van iedere organisatie één. Deze portefeuillehouder handelt binnen de bestaande mandaten van college, DB, GS en Hart van Brabant.
- 5. Namens iedere bestuurlijke thematische tafel op het niveau van SRBT is de voorzitter afgevaardigd in het BIT ten behoeve van de integrale strategievorming (zonder mandaat vanuit de thematische tafel). Deze bestuurder kan desgewenst deze rol combineren met de rol bedoeld onder afspraak 3, lid 4.
- 6. De leden van het BIT wijzen uit hun midden een voorzitter aan die minstens voor de duur van een jaar deze rol vervult. De organisatie die de voorzitter levert mag een extra portefeuillehouder afvaardigen in het BIT.
- 7. Één- of tweemaal per jaar wordt het BIT uitgebreid met de andere portefeuillehouders in het gehele ruimtelijk en economische domein ten behoeve van integrale strategievorming. Dit gebeurt onder de noemer van Bestuurlijke Ontwikkeldag SRBT.
- 8. Het BIT vergadert, inclusief de Bestuurlijke Ontwikkeldagen, max 6x per jaar.
- 9. In het jaarprogramma wordt voor de 6 inhoudelijke thema's uit de ontwikkelstrategie opgenomen op welke bestuurlijke tafel binnen de SRBT welke bestuurlijke vraag voorligt. Dit geldt voor het BIT, de Poho's Fysiek binnen Hart van Brabant en Baronie en voor de verschillende thematische bestuurlijke gremia. Uitgangspunt is dat een bestuurlijke vraag maar op één tafel besproken wordt.
- 10. Bij verhindering laat de betreffende portefeuillehouder zich desgewenst vervangen.
- 11. De leden van het BIT handelen vanuit een vooraf opgehaald mandaat vanuit hun colleges, dagelijks bestuur en gedeputeerde staten.
- 12. Partijen streven naar unanieme besluitvorming. In stemverhoudingen gelden gelijke stemmen (iedere 1 stem). Indien unanieme besluitvorming niet mogelijk is, wordt gestreefd naar zo groot mogelijke meerderheid van stemmen.

Afspraak 4 – Agendacommissie SRBT

- 1. Het BIT kiest uit haar midden leden voor de Agendacommissie en benoemt een voorzitter van de Agendacommissie.
- 2. De Agendacommissie bereidt – ondersteund door het ambtelijk regieteam, voorgezeten door de secretaris SRBT – de agenda van het BIT voor.
- 3. De Agendacommissie initieert – ondersteund door het strategieteam – het bijstellen van de strategie. Besluitvorming hierover vindt plaats in het BIT.
- 4. De Agendacommissie treedt op als bestuurlijk opdrachtgever – ondersteund door het strategieteam – voor de bestuurlijke opdrachten SRBT. Ten behoeve hiervan wordt een SRBT-brede methodiek ontwikkeld. In specifieke gevallen kan gekozen worden iemand van buiten de Agendacommissie als bestuurlijk opdrachtgever aan te wijzen.
- 5. De Agendacommissie draagt zorg voor de uitvoering van besluitvorming binnen het BIT en monitort de voortgang.

Afspraak 5 – Bestuurlijke thematische tafels SRBT

- 1. Binnen de SRBT-samenwerking wordt gewerkt aan de 6 inhoudelijke thema's uit de ontwikkelstrategie. Deze thema's worden behandeld op aparte bestuurlijke thematafels. Voor het thema Bodem en Water is voorsnog niet een aparte bestuurlijke tafel voorzien aangezien dit onderwerp sturend is op alle andere thema's.
- 2. Het waterschap is vanuit de positie van Bodem en Water vertegenwoordigd in (bijna) alle relevante bestuurlijke gremia op SRBT niveau. Daar waar dit nog niet zo is, streven we naar aanhaking gedurende 2025.
- 3. Vanuit de thematische tafels kunnen thema's en onderwerpen geagendeerd worden op de Bestuurlijke Integratie Tafel SRBT. Vanuit de thematafels zit een afgevaardigde aan tafel van de BIT. De Bestuurlijke Integratie Tafel kan ook vragen of opdrachten agenderen bij de thematafels.

4. De thematafels rondom Wonen, Mobiliteit en de RE(K)S zijn reeds vormgegeven, de thematafels rondom Landelijk Gebied en Economie dienen nog vorm gegeven te worden.
5. Op het gebied van Economie geldt dat er 2 werkgroepen Bedrijventerreinen zijn op het niveau van HvB en Baronie. Voor het bredere thema (ruimtelijke) Economie, zoals ook in de ontwikkelstrategie omschreven, zal in 2025 een verdere uitwerking aan de bestuurders worden voorgelegd, in afstemming met Midpoint, Rewin en RWB.
6. Voor Landelijk Gebied is er momenteel geen bestuurlijk gremium op de schaal van de SRBT maar dit zal in de loop van 2025 ingericht gaan worden. Tot dat moment worden deze thema's geagendeerd op de Bestuurlijke Integratie Tafel SRBT, met name daar waar er ruimtelijke consequenties zijn die integraal bestuurlijk gewogen moeten worden.
7. De thematafels vloeien voor Hart van Brabant voort uit de vakpoho's, daarbij wordt per thema gekeken hoe de vakpoho's de thematafels kunnen voeden, waarbij in het licht van bestuurlijke efficiëntie ook onderzocht wordt of de vakpoho's op kunnen gaan in de thematafels. Voor de Baronie geldt een vergelijkbare zoektocht.

Afspraak 6 – Poho's Fysiek Hart van Brabant (HvB) en Baronie

1. Op de schaal van HvB en Baronie (sinds januari 2025) kent men ieder een Poho Fysiek. Hier vindt de integratie plaats van de thematische vakpoho's in het fysieke domein en kent daarnaast een aantal eigenstandige onderwerpen (HvB).
2. Op dit moment wordt binnen HvB voor het poho Fysiek geconstateerd dat in toenemende mate onderwerpen zowel op het niveau van SRBT als op HvB-schaal worden besproken. Dit leidt soms tot onwenselijke dubbelingen en het bestuurlijke gesprek hierover heeft ertoe geleid dat men een beter werkbare invulling wenst.
3. Uitgangspunt is om de inhoud leidend te laten zijn bij de vraag op welke tafel welke bestuurlijke vraag besproken zou moeten worden.
4. Onder afspraak 3 zijn de taken van de Bestuurlijke Integratie Tafel SRBT opgesomd. Daar waar dit toegevoegde waarde heeft, kan de uitvoering van deze taken op de schaal van HvB en Baronie verder vormgegeven worden. In dit geval wordt dit geagendeerd op het Poho Fysiek van de twee regio's.
5. Vanuit de Poho's Fysiek HvB en Baronie kunnen thema's en onderwerpen geagendeerd worden op de Bestuurlijke Integratie Tafel SRBT.

C. Ambtelijke ondersteuning

Afspraak 7 – Strategieteam SRBT

1. Het Strategieteam ondersteunt en bereidt de bestuurlijk overleggen van het BIT inhoudelijk voor.
2. Het Strategieteam heeft de volgende taken:
 - a. Doorontwikkelen strategische koers SRBT
 - b. Borgen uitvoeringsagenda SRBT
 - c. Coördinatiepunt uitvoeringsagenda NOVEX SB
 - d. Voorbereiden bestuurlijke prioritering
 - e. Schrijven bestuursopdrachten
 - f. Opstellen en uitvoeren lobbystrategie
3. Het Strategieteam bestaat uit ruimtelijk strategen binnen de SRBT. Het streven hierbij is dat elke gemeente deelneemt of zich laat vertegenwoordigen.
4. De secretaris SRBT is ook lid van het Strategieteam ten behoeve van de verbinding naar het ART, naar de ambtelijk trekkers van de thematische tafels en naar het OG/ON-regieoverleg.

Afspraak 8 – Ambtelijk regieteam SRBT (ART SRBT)

1. Het ART ondersteunt en bereidt de bestuurlijk overleggen van het BIT procesmatig voor.
2. Het ART bewaakt de voortgang en heeft het procesmatige overzicht van de Uitvoeringsagenda en het jaarprogramma.
3. Het ART coördineert de (bestuurlijke) processen SRBT, Novex, bestuurlijke thematische tafels op de schaal van SRBT, BO Leefomgeving, BO MIRT, Ruimtelijk Voorstel, BPLG, PMIEK en andere relevante bestuurlijke gremia.
4. Het ART stelt een jaaragenda op (i.s.m. de coördinatoren van de 6 inhoudelijke thema's en het strategieteam)
5. Het ART bereidt – ondersteund door de in te stellen werkgroep communicatie – de communicatie aan de gemeenteraden, algemeen besturen van de waterschappen en provinciale staten voor.
6. Het ART heeft als voorzitter de secretaris SRBT.
7. In het ART is een afvaardiging vanuit de twee deelregio's verantwoordelijk voor verdere doorgeleiding naar en afstemming met en tussen Baronie en Hart van Brabant.
8. Binnen het ART is een separaat team gericht op de dagelijkse aansturing. Hierin nemen behalve de secretaris SRBT minimaal een ambtelijke vertegenwoordiging van de grote, middelgrote en kleinere gemeenten deel ten behoeve van het houden van 'vinger aan de pols' ten aanzien van de voortgang. Indien wenselijk aangevuld met de programmanagers Fysiek van HvB en Baronie.

Afspraak 9 – Directeurenteam SRBT

1. Het Directeurenteam SRBT komt in de plaats van het huidige DO.
2. Het Directeurenteam is gericht op de strategische en organisatorische sturing.
3. Het Directeurenteam is opdrachtnemer van de bestuurlijke opdrachten.
4. Uit haar midden benoemt het Directeurenteam een (aantal) ambtelijk opdrachtgever(s) ten behoeve van het OG/ON Regieteam (zie afspraak 10).

Afspraak 10 – Opdrachtgevers/opdrachtnemers (OG/ON) regieteam SRBT

1. Het OG/ON regieteam Komt in de plaats van het huidige Klein DO.
2. Het OG/ON regieteam functioneert als een dagelijks ambtelijk bestuur.
3. Bestaat uit een delegatie vanuit het Directeurenteam als opdrachtgever(s) en de secretaris SRBT als opdrachtnemer.
4. Wanneer de voortgang stukt door binnen het strategieteam en of ambtelijk regieteam is het OG/ON regieteam de escalatielijn. Het is aan het OG/ON regieteam om het probleem op te lossen dan wel te adresseren bij de (bestuurlijke) agendacommissie SRBT.
5. Het OG/ON regieteam is tevens verantwoordelijk voor de verbinding met de strategische directieagenda's van de gemeenten, provincie en waterschappen.

D. Financiën en personeel

Afspraak 11 – Algemeen

1. Jaarlijks wordt een jaarprogramma opgesteld met daarin de projecten die met elkaar worden opgepakt in SRBT verband. Het jaarprogramma omvat tevens een financiële paragraaf met begroting voor de uit te voeren projecten en de financiering van de secretaris en de ondersteuner SRBT.
2. Separate voorstellen die worden geagendeerd in het BIT worden voorzien van een financiële paragraaf.
3. Bij voorkeur worden benodigde budgetten zoveel als mogelijk in het jaarprogramma verwerkt.
4. Het jaarprogramma wordt opgesteld voorafgaande aan de begrotingscyclus van deelnemende organisatie zodat de benodigde budgetten kunnen worden verwerkt in de begrotingen van deelnemende organisatie.

Afspraak 12 – Financiën

1. De kosten die voortvloeien uit het jaarprogramma worden gedragen door gemeenten, waterschappen en provincie gezamenlijk.
2. Gemeenten leveren een bijdrage in de kosten naar rato van inwoneraantal van de betreffende gemeente.
3. De bijdragen aan SRBT zijn, voor zover de begroting dat toelaat in relatie tot de andere taken van de regio's, onderdeel van de begroting van respectievelijk Hart van Brabant en Baronie binnen de bestaande contributie door de leden.
4. Het inwoneraantal dat wordt gehanteerd is het inwoneraantal overeenkomstig de CBS-cijfers van 1 januari van het voorgaande jaar van het jaar waarop het jaarprogramma ziet (t-1).
5. Gelet op de bijzondere positie van de deelnemende waterschappen en provincie betalen zij geen bedrag per inwoner maar een lumpsum. De hoogte van deze bijdrage wordt vastgesteld in het jaarprogramma.

Afspraak 13 - Inzet personeel

1. Inzet van personeel vanuit de deelnemende organisatie is om niet. Dit geldt niet voor de secretaris en de ondersteuner SRBT.
2. Iedere organisatie spant zich in om ambtelijke capaciteit vrij te maken om op enige manier bij te dragen aan de SRBT samenwerking.
3. We volgen nadrukkelijk of het, met name voor de kleine(re) gemeenten, uitvoerbaar is en blijft om bij de voor hen relevante SRBT-gremia aan te sluiten. Indien dit voor hen niet lukt, zoeken we actief met hen naar praktische oplossingen.

E. Slotbepaling

Afspraak 14 – Inwerkingtreding

1. Deze samenwerkingsafspraken treden in werking op 1 juli 2025, na besluitvorming hierover in colleges, dagelijks besturen van waterschappen en gedeputeerde staten.
2. De evaluatie van deze samenwerkingsafspraken gebeurt op jaarlijkse basis.

Afspraak 15 – Wijziging en beëindiging

1. Herijking van deze samenwerkingsafspraken vindt plaats in 2027.
2. Wijziging dan wel beëindiging van deze samenwerkingsafspraken kan uitsluitend wanneer alle deelnemende colleges, dagelijks besturen van waterschappen en gedeputeerde staten daarmee schriftelijk instemmen.
3. Indien een van de deelnemende organisatie geen onderdeel meer wenst te zijn van de SRBT samenwerking, laat zij dit schriftelijk weten. Het uitreden gebeurt per einde jaar waarin de schriftelijke mededeling is gedaan, waarbij de financiële bijdrage die is verschuldigd ziet op het lopende jaar en daaropvolgende jaar.

Afspraak 16 – Hardheidsclausule

1. In alle gevallen waarin deze samenwerkingsafspraken niet voorzien, besluit het BIT SRBT. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat leden van BIT SRBT dit hebben overlegd binnen hun colleges, dagelijks besturen van waterschap en gedeputeerde staten.
2. Deze overeenkomst is niet in rechte afdwingbaar.
3. Partijen verplichten zich om, indien er geschillen ontstaan omtrent de uitleg van de considerans of de bepalingen van deze overeenkomst, dan wel over de uitvoering van deze overeenkomst, met elkaar in overleg te treden, waarbij zal worden getracht dergelijke geschillen in der minne te beslechten.